

KRYSTYNA RATAJSKA-MICHALCZAK

Brodawczyca spojówki i jamy ustnej u psa

Katedra Chirurgii Zwierząt z Kliniką Wydziału Weterynaryjnego SGGW-AR, ul. Grochowska 272, 03-849 Warszawa

U młodych psów zdarzają się przypadki brodawczycy jamy ustnej, sporadycznie spojówek. Zmiany te powodowane są zakażeniem przez wirus z grupy *papilloma* (4, 6, 7, 8), mają postać licznych brodawek umiejscowionych na policzkach, dziąsłach, języku. Brodawczyca spojówek rzadko występuje jako schorzenie samoistne. Częściej jest następstwem przeniesienia infekcji wirusowej z jamy ustnej. O doświadczalnym przeniesieniu brodawczycy z jednego osobnika na innego donoszą Bonney i wsp. (2) i Pfister i wsp. (6). U osobników dotkniętych brodawczycą obserwuje się przypadki wyleczenia samoistnego w przeciągu 3—6 miesięcy (1, 7, 8). U psów starszych brodawczyca skóry najczęściej występuje w postaci pojedynczych brodawek i zwykle nie ma tła zakaźnego (7).

W leczeniu brodawczycy jamy ustnej i spojówki rzadko stosuje się wycięcie chirurgiczne. Metodami z wyboru są koagulacja, a przede wszystkim krioterapia (2, 3, 5, 7, 8).

Opis przypadku

Przypadek dotyczył 6-miesięcznego psa, samca, rasy owczarek niemiecki. Badaniem klinicznym stwierdzono brodawczycę jamy ustnej oraz worka spojówkowego. Brodawki umiejscowione były na powierzchni błony śluzowej policzków, wargi górnej i dolnej oraz języku po lewej stronie (ryc. 1). Miały one barwę jasnoszarą różny kształt i najczęściej były uszypułowane. Umiejscowione na spojówce w bocznym kącie oka lewego dwie brodawki o szerokiej podstawie, zasłaniając gałkę oczną uniemożliwiały zamknięcie powiek (ryc. 2). Na skórze w okolicy przysiódkowego kąta lewego oka widoczne były drobne brodawki, a jedna duża na skórze bródki.

Ustalono, że właściciel na 2 miesiące przed wizytą w Klinice zauważył obecność brodawek w jamie ustnej oraz zwiększone łzawienie i wyciek ropny z oka. Pies leczony był antybiotykami podawanymi do worka spojówkowego bez istotnych rezultatów. Psa doprowadzono do Kliniki. W toku dwumiesięcznej obserwacji stwierdzono, że brodawki umiejscowione na spojówce oka rozwinęły się znacznie oraz zwiększyła się liczba brodawek w jamie ustnej. Roz-

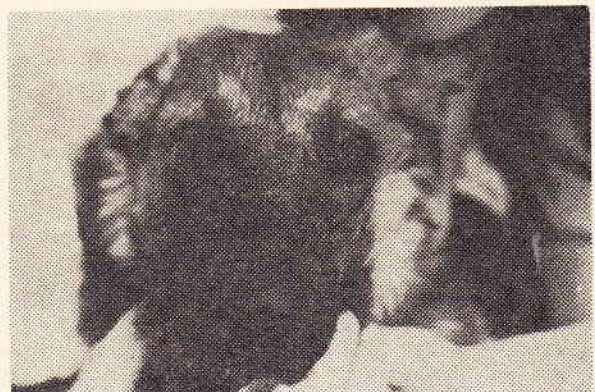
poznano brodawczycę zakaźną i zdecydowano się na zastosowanie krioterapii. W badaniu histologicznym pobranych przed mrożeniem wycinków stwierdzono *papillomatosi cavi oris canis* (badanie wykonane zostało w Katedrze Patologii Wydz. Wet. w Warszawie).

Krioterapię wykonano aparatem UK-20A, w którym źródłem niskich temperatur był ciekły azot. Kriodestrukcji poddano jedynie część brodawek. Część natomiast odcięto, po czym wymrożono miejsca skąd wyrastały. Brodawki umiejscowione na spojówce oka usunięto operacyjnie, a ich podstawy wymrożono. Kriodestrukcji poddano również brodawki skóry. We wszystkich przypadkach mrożenie wykonano dwukrotnie. W toku badania kontrolnego po 6 miesiącach stwierdzono całkowity zanik brodawczycy oraz ustąpienie stanu zapalnego spojówki i rogówki. Jedynie na skórze, w miejscach, gdzie znajdowały się brodawki, wystąpiły typowe dla mrożenia odbarwienia.

W omawianym przypadku można przyjąć, że była to brodawczyca spowodowana infekcją wirusową. Przypadki takie zdarzają się u młodych psów, a stwierdzony obraz kliniczny był podobny do opisanego przez Bonneya i wsp. (1), Slattera (7) i Zakiewicza (8). Za zakaźnym tłem tego schorzenia może przemawiać również podany w wywiadzie fakt, że najpierw brodawki wystąpiły w jamie ustnej, a dopiero później na spojówce oka i skórze. Występowanie brodawek w jamie ustnej, na spojówce oka i skórze jednocześnie, jest zjawiskiem rzadkim. W obejmującej kilkanaście lat dokumentacji w Katedrze Chirurgii Wydz. Weterynaryjnego w Warszawie takiego przypadku nie odnotowano. Obserwowany gwałtowny wzrost (trzykrotne powiększenie objętości brodawek w ciągu 2 miesięcy) nie pozwalał zakładać możliwości samowyleczenia. Zastosowana krioterapia oprócz niszczenia nowotworów powoduje także powstanie odporności. Nie zachodzi więc konieczność mrożenia całej powierzchni objętej brodawczycą tzn. wszystkich brodawek. Wymrożenie ich części powoduje, że po pewnym czasie pozostałe zanikają i w większości przy-

Ryc. 1.

Ryc. 2.

padków nie ma konieczności powtarzania zabiegu.

Chirurgiczne wycięcie brodawek umiejscowionych w okolicy spojówki przed zastosowaniem krioterapii było konieczne, gdyż mrożenie ich stwarzałoby niebezpieczeństwo uszkodzenia struktur gałki ocznej.

Bonney (1) uzyskiwał dobre wyniki w leczeniu brodawczycy spojówek, stosując jedynie chirurgiczne usunięcie brodawczycy. Metoda ta ma jednak zastosowanie w przypadkach małej liczby brodawek. Gdy brodawczycę objęta jest większa powierzchnia błony śluzowej lub skóry, usunięcie chirurgiczne wszystkich brodawek nie jest możliwe i wówczas metodą z wyboru — tak jak w opisywanym przypadku — jest krioterapia. Za zastosowaniem tej metody przemawiają dodatkowo jeszcze następujące argumenty: zabieg może być wykonany poza salą operacyjną, w większości przypadków nie zachodzi konieczność wykonania znieczulenia. Przy zabiegach wykonywanych na powiekach i oku unika się powstawania szpecących blizn oraz konieczności rekonstrukcji powiek.

Piśmiennictwo

1. Bonney H. Ch., Koch S. A., Dice P. F., Confer A. W.: J. Am. vet. med. ASS. 176, 48, 1980.
2. Bonney H. Ch., Koch S. A., Confer A. W., Dice P. F.: J. small Anim. Pract. 21, 183, 1980.
3. Brightman A. H., Manning J. P., Vestre W. A., Helper L. C.: Vet. Med. small Anim. Clin. 73, 445, 1978.
4. Lancaster W. D., Olson C.: Microbiol. Reviews 46, 191, 1982.
5. Omohundro J. M., Elliot J. H.: Arch. Ophtal. 84, 609, 1970.

EAVES L. E., BLACKALL P. J.: Serologiczna charakterystyka izolatów *Actinobacillus pleuropneumoniae* wyisobnionych w Australii. (Serological characterization of Australian isolates of *Actinobacillus pleuropneumoniae*). Aust. vet. J. 65, 379—381, 1988 (12)

Stosując surowice odpornościowe uzyskane drogą hiperimmunizacji królików dla 8 referencyjnych serotypów *Actinobacillus pleuropneumoniae* określono przynależność serotypową 51 izolatów tego zarazka wyisobnionych od prosiąt w Australii. W badaniach zastosowano odczyn szybkiej aglutynacji szkiełkowej oraz odczyn precypitacji dyfuzyjnej w żelu. Ten ostatni odczyn stosowano w tych przypadkach, gdy w odczynie aglutynacji uzyskano wynik ujemny, bądź w przypadku szczepów dających reakcje krzyżowe lub autoaglutynujące. W odczynie aglutynacji zastosowano wyciągi fenolowo-wodne. Do serovar. 1 zaliczono 24, do 2—6, do 3—5 i do 7—15 izolatów. Jeden szczep nie reagował z żadną z surowic referencyjnych. W oparciu o odczyn aglutynacji zakwalifikowano do odpowiednich serotypów tylko 73% izolatów.

G.

MFITŁODZE M. W., HUTCHINSON G. W.: Częstość występowania i natężenie zarażenia pasożytami nie należącymi do słupekowców u koni w Północnej Queensland. (Prevalence and intensity of non-strongyle intestinal parasites of horses in northern Queensland). Aust. vet. J. 66, 23—26, 1989 (1)

Oznaczono ilość i gatunek pasożytów żołądkowo-jelitowych wykluczając słupekowce u 57 koni z terenów Północnej Queensland. U 39% koni występowała *Draschia megastoma*, 43% *Habronema muscae*, 34%

6. Pfister H., Meszaros J.: Virology 104, 243, 1980.
7. Slatter D. H.: Textbook of small animal surgery. W. B. Saunders Comp., London 1985.
3. Brightman A. H., Manning J. P., Vestre W. A., Helper szawa 1981.

Adres autora: dr Krystyna Ratajska-Michalczak, ul. Tarnowiecka 3 m. 31, 04-174 Warszawa

Ратайская-Михальчук К. — Бородавчатый дерматит конъюнктивы и ротовой полости собаки

Описали случай бородавчатого дерматита слизистой оболочки ротовой полости, конъюнктивы глаза и кожи 6-месячной немецкой овчарки. Быстрое развитие болезни не предвещало шансов на самоизлечение, в связи с этим проведено криодеструкцию части бородавок при помощи апарата где источником низких температур является жидкий азот. Через 2 недели после операции отмечено исчезновение замораживаемых бородавок, а в более позднее время — исчезновение остальных бородавок. Контрольное исследование, проведенное через 6 месяцев, показало полное излечение, лишь на коже появились депигментация, характерная для морозения.

Ratajska-Michalczak K. — Papillomatosis of the mucous membrane of the eye and mouth in a dog

There has been described a case of papillomatosis of the mucous membrane of the mouth and eye in a dog (Alsatian) aged 6 month. A rapid development of the disease did not promise self-cure, hence cryodestruction was performed using an apparatus UK-20A; liquid nitrogen served as a source of low temperature. After two weeks since the operation atrophy of the papillomas was found and later on also other papillomas disappeared. Control examinations after six months showed an entire cure; only in the skin there occurred some foci of decolorization characteristic for frost-bites.

Gastrophilus intestinalis, 39% *Gastrophilus nasalis*, 15% *Parascaris equorum*, 6% *Strongyloides vesteri*, 2% *Probstmayria vivipara*, 26% *Oxyuris equi*, 2% *Anoplocephala magna* i u 32% *A. perfoliata*. Średnia liczba pasożytów u jednego konia wahała się od 10 do 1310. Nasilenie zarażeń wywołanych przez *H. muscae*, *G. nasalis* i *P. equorum* przypadało na wilgotną porę roku.

G.

EAVES L. E., BLACKALL B. J., FEGAN M.: Charakterystyka i oporność szczepów *Haemophilus* wyisobnionych od świń. (Characterisation and antimicrobial sensitivity of haemophili isolated from pigs). Aust. vet. J. 66, 1—4, 1989 (1)

Określono przynależność gatunkową oraz wrażliwość na antybiotyki 170 szczepów *Haemophilus* wyizolowanych od świń z różnych okolic Australii. Czterdzieści osiem szczepów oznaczono jako *Actinobacillus pleuropneumoniae* biovar. 1, pozostałe 22 szczepy oznaczono jako *Haemophilus parasuis*. Dla 41 izolatów 'A. pleuropneumoniae' określono wartości MIC dla 12 chemioterapeutyków i ich kombinacji (linkomycyna, linkomycyna+spektinomycyna, neomycyna, penicylina, spektinomycyna, sulfametazyna, sulfametoksazol, tetracyklina, TMP, TMP+sulfametoksazol, tylozyna, tylozyna+sulfametazyna). Najniższe wartości MIC uzyskano dla penicyliny, neomycyny, TMP, TMP+sulfametoksazol i tetracykliny, co wskazuje na ich przydatność w leczeniu pleuropneumonii prosiąt. Wartość MIC dla sulfametazyny wynosi 0,25—128 µg/ml, sulfametoksazolu 0,125—28 µg/ml, tylozyny 16—32 µg/ml a dla tylozyny+TMP 1,0—32,0 µg/ml.

G.